

Retspolitisk Forenings videre historie 2008-2023

af Peter Arnborg, f. 1948, seneste periode som bestyrelsesmedlem 2007-2019

Indledning

Indlægget her bør læses i fortsættelse af mit indlæg fra 2008 om foreningens historie i de første 30 år (1978-2008) for at give et bedre samlet overblik over foreningens virke i nu godt 45 år. Det tidligere indlæg findes ligeledes på foreningens hjemmeside på www.retspolitik.dk – under "hvem er vi": [Foreningens historie 1978-2008](#).

Foreningens formålsbestemmelse i vedtægterne og værdigrundlaget har været uændret gennem årene med en kritisk holdning over for en del "systemtænkning" i den herskende og stadig mere repressive retspolitik. Foreningens udadvendte aktiviteter har især været at afgive høringssvar til lovforslag, deltage i offentlige møder og med udtalelser/indlæg i medier.

Temaer gennem årene, oversigtligt

Årene i 2000'erne var retspolitisk i høj grad præget af lovgivningsmæssige stramninger af udlændingelovgivning, ligesom (anti-) terrorlovgivning med flere terrorpakker blev gennemført. For begge disse lovområder gjaldt og gælder det, at de på flere punkter kunne være retspolitisk betænkelige i henseende til retssikkerhed og menneskerettigheder (konventioner mv.), hvilket foreningen i flere høringssvar over lovforslag gav udtryk for.

Fra omkring 2010 gennemførte EU stadig mere retspolitisk regulering (forordninger, direktiver), hvoraf en del ikke medførte umiddelbare pligter for Danmark på grund af det såkaldte retsforbehold fra 1993, men foreningens forholdt sig trods det til en del EU-udspil, også fordi nogle forslag blev dansk ret enten direkte eller på grund af indgåede parallelaftaler mellem EU og Danmark.

Udlændingelovgivningen blev fortsat skærpet på mange punkter og med hyppige ændringer af udlændingeloven, så den efterhånden virker uoverskuelig og dermed retssikkerhedsmæssigt betænkelig på flere områder og på koalitionskurs mod konventioner, hvilket foreningen har påpeget ved flere anledninger.

Terrorlovgivningen er også skærpet i årenes løb med nye pakker, især på baggrund af konflikterne i Syrien, og i flere tilfælde er danske statsborgere frataget deres danske statsborgerskab, sågar administrativt, dog med mulighed for efterfølgende domstolsprøvelse. Der blev i perioden gennemført flere (rocker- og) bandepakker med strafskærper, udvidede visitationszoner, regler om opholdsforbud mv., som foreningen i høringssvar ofte fandt betænkelige og u-proportionelle.

Fra midt 2010'erne introduceredes ghettopakker med krav til boligforeninger m.fl. om bl.a. nedrivning/omdannelse af boliger med konsekvens om mulig diskrimination af borgere af ikke-vestlig herkomst (læs: muslimer). Hertil kom, at strafudmålinger i visse straffesager om vold mv. skærpedes i og omkring ghettoområder i forhold til andre områder – manglende retslighed for borgerne.

Foreningen har også engageret sig i spørgsmål om IT: Overvågning, personbeskyttelse, sletning i registre mv, ligesom den har haft aktivitet inden for social- og familielovgivningen. Flere

temaer kunne nævnes, men det forbliver hermed, da ovenstående temaer giver et overskueligt og oversigtligt indtryk af foreningens aktivitet og "profil" inden for foreningens kerneopgaver.

Retspolitiske aktører

Det er vigtigt at have en retspolitisk NGO-tilstedeværelse i det offentlige rum, i forhold til interesserede/engagerede borgere, medier, myndigheder og politikere.

Her indgår Retspolitisk Forening som en aktør gennem indtil nu 45 år. Foreningen er en "gammeldags" medlemskontingent-forening, drevet gennem frivilligt engagement og arbejde (især bestyrelsesarbejde) uden offentlig eller anden økonomisk støtte. Foreningen har stabiliseret sit medlemstal på godt 100 betalende medlemmer.

Af andre aktører kan her kort nævnes det "semi-offentlige" Institut for Menneskerettigheder, KRIM og Amnesty-Danmark. I 2006 dannedes en ny organisation "Retssikkerhedsfonden", men den sygnede hen i årene efter og må nu betragtes som en afsluttet historie.

Nævnes skal den i 2014 etablerede fond "Justitia", der finansieres af økonomiske bidrag fra fonde og private virksomheder mv., hvilket gør det muligt at ansætte et større professionelt personale og dermed forestå fx større udredninger og deltage synligt i den offentlige retspolitiske debat.

Evaluering og prognose

Retspolitisk Forening er en seriøs retspolitisk NGO-aktør i det offentlige rum med sine juridisk absolut rimeligt fagligt funderede tilkendegivelser, og naturligvis med fokus på retssikkerhed, sociale hensyn og menneskerettigheder. Da foreningen er medlemsdrevet via personlige engagementer, forudsætter det flere (og nye) medlemmer, der er indstillet på at yde en aktiv, frivillig og ulønnet indsats, og især burde der være et større potentiale blandt studerende og yngre kandidater (jura, samfundsvidenskab, socialrådgivere m.fl.), men også blandt seniorer! Foreningens eksistens gennem flere retspolitiske "epoker" har vist, at foreningen har en funktion som retspolitisk NGO-aktør, som det er værd at holde fast ved, men naturligvis ikke uafhængigt af udviklingen i de retspolitiske/-krisiske miljøer.

Indtil videre er Retspolitisk Forening kommet for at blive!

Peter Arnborg, januar 2024